

زمستان بهار عارفان

نوشته

عبدالواحد انصاری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شناسنامه کتاب

نام کتاب: زمستان بهار عارفان

نام مؤلف: عبدالواحد انصاری

موضوع: احادیث پیامبر و سخنان اولیاء

موضوع: مواعظ و نصایح

ویراستار: مؤلف

ناشر: مؤلف

نوبت نشر: اول زمستان ۱۴۰۲

چاپ و نشر، به شرط عدم تغییر در آن اجازه عام است.

ارتباط با مؤلف

واتساپ، ایمو و تلگرام

+۹۳۷۶۶۹۹۷۶۳۵

لینک کانال تلگرام

<https://t.me/ansari7635>

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نحمده و نصلى على رسوله الكريم، اما بعد:

از ابوسعید خدری رضی الله تعالی عنه روایت است
که رسول الله صلی الله علیه و سلم ارشاد فرمودند:

الشتاء ربيع المؤمن.

«زمستان بهار مؤمن است.»^(۱)

در شعب الایمان چنین روایت است:

الشتاء ربيع المؤمن، قصر نهاره فصام،

وطال ليله فقام.

«زمستان بهار مؤمن است، روز هایش کوتاه است، تا

روزه بگیرد، شب هایش دراز است، تا شب خیزی

(و عبادت) کند.»^(۲)

(۱) - به پی نوشتها رجوع شود.

و نیز آنحضرت صلی الله علیه و سلم می فرماید:

الْغَنِيمَةُ الْبَارِدَةُ الصَّوْمِ فِي الشَّتَاءِ.

«سرمایه‌ی بی‌زحمت، روزه داشتن در زمستان است.» (۳)

و همچنان روایت شده است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم می فرماید:

الصوم في الشتاء الغنيمه الباردة، أما نهاره فقصير،
وأما ليله فطويل.

«روزه داشتن در زمستان، غنیمت و سرمایه‌ی است که
بدون محنت بدست می آید، روزهایش کوتاه است و
شب‌هایش دراز.» (۴)

در حدیثی دیگری روایت شده است:

مرحبا بالشتاء! فيه تنزل الرحمة، أما ليله فطويل
للقائم، وأما نهاره فقصير للصائم.

«خوش آمد باد به زمستان! رحمت خدا در زمستان می
بارد، شب‌هایش دراز است برای شب‌خیز، و روزهایش
کوتاه است برای روزه‌دار.» (۵)

و نیز در روایتی آمده است:

إن الملائكة تفرح للمتعبدين في أيام الشتاء،
نهارٌ قصيرٌ للصائم و ليلٌ طويلٌ للقائم.

«فرشته های خداوند خرسند می شوند، برای آنهای که در روزهای زمستان عبادت خدا را میکنند، روزهایش برای روزه دار کوتاه است، و شب هایش برای شب خیز و عابد دراز می باشد.» (۶)

عمر بن خطاب رضی الله تعالی عنه گفته است:
الشتاء غنیمة العابدین.

«زمستان سرمایه اهل عبادت است.» (۷)

ابوهریره رضی الله تعالی عنه میگوید:

ألا أدلكم على غنیمة باردة؟

«آیا شما را با سرمایه بی زحمت آگاه نکنم؟»

گفتند: آن چیست ای ابوهریره؟

ایشان فرمود:

الصوم في الشتاء.

«روزه داشتن در زمستان.» (۸)

ابراهیم بن ادهم رحمه الله گفته است:
 لولا ثلاث ما باليت أن أكون يعسوباً، ظمأ الهواجر
 وطول ليلة الشتاء، والتهجد بكتاب الله عز وجل.
 «اگر سه چیز نمی بود، پروای نداشتم از اینکه (بجایی
 انسان بودن) پرنده‌ی بر فراز آب می بودم، اول؛ تشنگی
 در روزهای گرم تابستان، دوم؛ طولانی شب‌های زمستان،
 و سوم؛ نماز شب با تلاوت کلام پاک الهی.» (۹)

وقتی زمستان می آمد

عبید بن عمیر رحمه الله می گفت:

يا أهل القرآن طال الليل لصلاتكم، وقصر
 النهار لصيامكم فاغتنموا.

«ای اهل قرآن! شب‌ها دراز شده است، برای نماز
 شب‌تان، و روزها کوتاه شده است برای روزه گرفتن‌تان،
 پس (این زمستان را) غنیمت بشمارید.» (۱۰)

زمانی که عامر بن عبد قیس رحمه الله قریب الموت شد
 اشک از دیده‌هایش سرازیر شد.

گفتند: چرا گریان میکنید؟

ایشان در جواب فرمود:

ما أبكى جزعا من الموت ولا حرصا على الدنيا،
ولكن أبكى على ظمأ الهواجر على قيام الليل في
الشتاء .

«من از ناشکمیایی رنج مرگ و یا از حرص دنیا اشک
نمی‌ریزم، بلکه (از فراق) تشنگی روزهای گرم تابستان،
و شب‌خیزی شب‌های زمستان، اشک می‌ریزم.» (۱۱)

حسن بصری رحمه الله فرموده است:

نعم الشتاء للمؤمن، ليله طويل يقومه،

و نهاره قصير يصومه

«زمستان برای مؤمن چه خوب است! شب‌هایش دراز تا
شب‌خیزی (و عبادت) کند، و روزهایش کوتاه تا روزه
بگیرد.» (۱۲)

این احادیث و آثار گواه است بر اینکه؛

۱) روزهای سرد و فصل زمستان جایگاهی ویژه‌ای
دارد، برای مؤمن و خداپرستان بهار است، روزها
کوتاست، تا روزه گرفته شود و شب‌های آن دراز، تا
شب‌خیزی و عبادت پروردگار شود.

۲) عبادت در زمستان همانند منفعت و سرمایه‌ی است که بدون زحمت و تکالیف بسیار بدست می‌آید، چون در روزه گرفتن این روزها، ثواب روزه حاصل می‌شود، بدون اینکه همانند روزه در روزهای تابستان، مشقت تشنگی را احساس کند، و نیز بدون کم‌خوابی زیاد، می‌تواند شب‌ها عبادت کند.

۳) بزرگان و اولیاء خدا شیفته فصل زمستان بودند، آنها از فراق چنین روزهای کوتاه، برای روزه گرفتن، و چنین شب‌های دراز برای عبادت و تهجد، اشک‌ها می‌ریختند.

پس در يك جمله می‌توان گفت؛

«زمستان بهار عارفان خداست».

***

زمستان برای این است تا دل‌ها گریه کند
و قلب‌ها نرم شود.

خالد بن معدان رحمه الله می گوید:

خلقت القلوب من طين، وإنها لتلين في الشتاء

«دلها از گِل آفریده شده است، و در زمستان این دل‌ها
نرم می شود.» (۱۳)

خواننده عزیز!

این روزها و شب‌های زمستان را غنیمت بشمار، و سعی
کن تا مبادا از این غنیمت بی‌زحمت و این فرصت عظیم
محروم شوی!

خواننده عزیز!

در زمستان باید برای فقراء و مساکین ترحم بیشتر شود،
احوال پرسى شود که؟

چه کسی ضرورت به هیزوم و مواد سوخت دارد؟

چه کسی ضرورت به کمپل و توشك دارد؟

چه کسی ضرورت به لباس زمستانی دارد؟

چه کسی ضرورت خوراك و غذا دارد؟

و غیره...

اگر توان داشتی و چنین احوال پرسی از اطراف خود
 نداشتی، بدان که تو در وجودت ذره‌ی احساس همدردی
 با اُمت رسول الله صلی الله علیه و سلم نداری! بدان که
 تو بی‌رحم‌ترین انسان هستی! هنوز ایمان کامل در دل و
 دماغ تو جا نگرفته است!

تو که ز محنت دیگران بی‌غمی
 نشاید که نامت نهند آدمی

در روایتی آمده است:

إن الملائكة لتفرح بذهاب الشتاء رحمة لما
 يدخل على فقراء المسلمين فيه من الشدة.

«فرشته‌های خداوند با رحمت و شفقت که دارند، از رفتن
 زمستان خرسند می‌شود، چون در زمستان به سبب سردی
 بر فقراء مسلمانان سختی می‌آید.» (۱۴)

***

فرشته های خدا این احساس را دارند؛
که این زمستان سرد برای افراد فقیر و تنگ دست دشوار
است، برای آنهایی که مواد سوخت برای گرم کردن
ندارند، برای آنهایی که لباس زمستانی ندارند، برای
آنهایی که خوراک و غذا ندارند.
بلی! آن ها این احساس را دارند.
پس من و تو که انسانیم و نیز از وضعیت انسان ها
آگاهیم! چرا غمخواری و همدردی نسبت به دیگران
نداریم؟

ای پروردگارا!

با لطف و کرم خویش زمستان سرد و مشقت های زمستان
را بر فقراء و مساکین اُمت رسول الله صلی الله علیه و سلم
و آنهایی که تنگ دست اند، آسان گردان!

ای پروردگارا!

به طفیل آنچه که تو می پسندی و دوست داری، همدردی
و محبت اُمت رسول الله صلی الله علیه و سلم را در وجود
ما زنده کن!

ای پروردگارا!

آن محبت و شیفتگی که بزرگان و سلف صالحین ما نسبت
به عبادت و پرستش تو، در وجود شان داشتن، برای ما
بیچاره ها نیز عطا فرما!

ای پروردگارا!

برای ما و هر بنده مؤمن این توفیق را نصیب کن، تا از
این روزها و شب های پُر فیض زمستان، استفاده خوب
و درست نموده و از برکات آن محروم نشویم!

اللَّهُمَّ اخْتِمْ لَنَا بِالْخَيْرِ وَ اْتِمِّمْ لَنَا نُورَنَا وَ اغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. وَ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى خَيْرِ
خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ أَجْمَعِينَ. آمِينَ

عبدالواحد انصاری

۱۲ جهادی‌الثانیه ۱۴۴۵ هجری

۴ جدی ۱۴۰۲ خورشیدی

تاله و برفک، بغلان

بی نوشتها:

- ۱ - مسند احمد ج ۱۸ ص ۱۴۵ (حدیث ۱۱۷۱۶) ط الرسالة. و نیز حلیة الأولیة ج ۸ ص ۳۲۵ ط دارالفکر بیروت.
- ۲ - شعب الإیمان للبیهقی ج ۵ ص ۴۲۳ (حدیث ۳۶۵۵) ط الرشد.
- ۳ - سنن الترمذی، أبواب الصَّوْمِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، بَابٌ : الصَّوْمُ فِي الشِّتَاءِ. (حدیث ۷۹۷)، و نیز مسند احمد ج ۳۱ ص ۲۹۰ (حدیث ۱۸۹۵۹) ط مؤسسة الرسالة.
- ۴ - شعب الإیمان للبیهقی ج ۵ ص ۴۲۳ (حدیث ۳۶۵۶) ط الرشد.
- ۵ - الفردوس بمأثور الخطاب ج ۴ ص ۱۶۴ (حدیث ۶۵۱۳) ط العلمية بیروت.
- ۶ - الفردوس بمأثور الخطاب ج ۱ ص ۲۰۳ (حدیث ۷۷۳) ط العلمية
- ۷ - حلیة الأولیة ج ۱ ص ۵۱ ط دارالفکر بیروت.
- ۸ - حلیة الأولیة ج ۱ ص ۳۸۱ ط دارالفکر بیروت.
- ۹ - حلیة الأولیة ج ۸ ص ۲۳ ط دارالفکر بیروت.
- ۱۰ - المصنف لابن أبي شیبة ج ۱۹ ص ۲۰۸ (حدیث ۳۶۱۳۸) با تحقیق شیخ محمد عوامه.
- ۱۱ - شعب الإیمان للبیهقی ج ۵ ص ۴۲۰ (حدیث ۳۶۴۸) ط الرشد.
- ۱۲ - موسوعة ابن أبي الدنيا ج ۲ ص ۱۲۹ (في التهجد و قيام الليل) ط اطلس الخضرة.
- ۱۳ - حلیة الأولیة ج ۵ ص ۲۱۳ ط دارالفکر بیروت.
- ۱۴ - الفردوس بمأثور الخطاب ج ۱ ص ۲۰۳ (حدیث ۷۷۴) ط العلمية

تَسْمِيَةُ الْجَمَلِ لِلَّهِ

